25.11 KADRIPÄEV

Kadripäeva eelõhtul läksid lapsed koos vanaemaga taas santima. Seekord tehti end aga kadrisantideks.
„Kui martidena tegime end võimalikult koledaks ja mängisime mehi, siis kadrisandid on naised ja tahavad olla ilusad, üleni valgesse riietatud, punaseks maalitud põskedega. Kadripere hulgast valiti alati kadriema, kellel oli kaasas ka kadrititt. Titt võis kogemata tuppa pissida – selleks kasutati vett täis pandud põit või pudelit. Ülejäänud kadrisandid olid tavaliselt kadrilapsed. Kaasas võis olla veel loomamaskides tegelasi, tihti võeti kampa mõni pillimees. Ka kadrid käisid perest peresse, laulsid ja tervitasid perekonda vitsakimbuga, alati oli kaasas kott andide jaoks. Erinevalt mardisantidest annetati kadridele rohkem näputööesemeid või selle tegemiseks vajalikku: kootud sokke ja kindaid või lõngu. Muidugi anti ka söögikraami: vorste, käkki, ube, herneid, karaskit."

Vanaema abiga maskeerisid kõik lapsed end uhketeks kadrisantideks ja jooksid siis mitu tundi naabrite juures katri.

Vali küsimusele õige(d) vastus(ed).

1. Mida tähendas kadrisantideks riietumine?
- A) End võimalikult koledaks tegemist
- B) Meesteks maskeerimist
- C) Ilusateks naisteks riietumist valgesse
- D) Loomamaskide kandmist

2. Keda valiti kadrisantide hulgas erilise rolli jaoks?
- A) Kadriisa
- B) Kadriema
- C) Mardittitt
- D) Kadriõde

3. Mida võis kadrititt teha pererahva juures?
- A) Mängida pilli
- B) Jagada ande
- C) Tantsida laua peal
- D) "Kogemata" tuppa pissida

4. Milliseid ande kogusid kadrisandid peredelt kõige rohkem?
- A) Mänguasju ja komme
- B) Näputööesemeid ja käsitöömaterjale
- C) Raha ja ehteid
- D) Vihikuid ja raamatuid

5. Kuidas erinevad kadrisandid martidest?
- A) Kadrisandid on mehed, martid on naised
- B) Kadrisandid soovivad olla ilusad, mardid aga koledad
- C) Martidel on alati kaasas loomamaskid, kadrisantidel mitte
- D) Kadrisandid ei kogu ande

LIVEWORKSHEETS

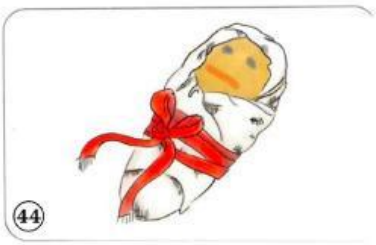

44

KADRITITT

Tavaliselt õlgedest, kaltsudest, villa- või lõngavihust meisterdatud nukk. Kadrisandid mangusid ande tihti just tite jaoks.

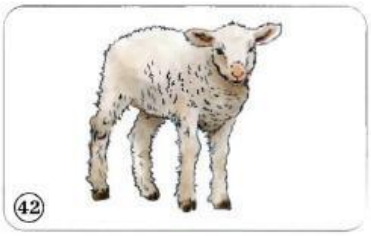

42

LAMMAS

Kadripäeval olid lambad tähtsal kohal ja seetõttu pakuti sel päeval ka lambalihatoite.

43

KETRAJASANT

Üks tegelastest, kes kadripäeval ringi liikus, oli ketrajasant – kedervarrega või vokiga naine. Kedervars ja ratas olid iidsed päikese sümbolid ja nii sümboliseeris ketrajasant päikese taassündi ja valgema aja saabumi

Kadripäev on nime saanud 4. sajandil elanud Aleksandria pühaku Katariina järgi. Katariina oli noor haritud neiu, kes ei soovinud abielluda, sest oli pühendunud usule. Legendi järgi väitles ta viiekümne filosoofi vastu, kes saadeti panema teda usust loobuma. Vihane keiser andis käsu hukata Katariina rattal, aga ratas lagunes. Seetõttu seostatakse püha Katariinat vokiratta, lambavilla ja lammastega. Katariina on noorte neidude ja naisõpilaste kaitsepühak, samuti lammaste kaitsja.

KAS TEADSID?

Kadripäeval olid keelatud kõik villaga seotud tööd, nagu näiteks lammaste niitmine ja ketramine. Lõuna-Eestis olid need tööd keelatud koguni terve mardi- ja kadripäeva vahelise aja. Öeldi, et muidu viib sant villa ära.

KIRJUTA RINGI SISSE IGA SÕNA VASTAVAL KOHAL OLEV TÄHT! MIS LAUSE KOKKU SAAD?

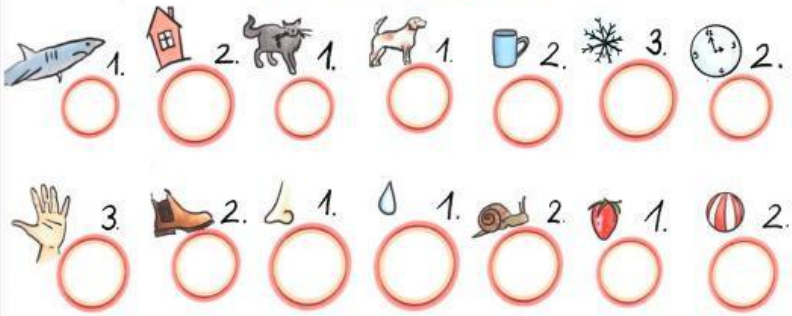

PÕHJA-TARTUMAAL OLI KADRIPÄEV VEEL 20. SAJANDI ALGUSES MÄÄGIMISE PÄEV, SEST SEL PÄEVAL KÄIDI FEREST PERESSE UKSE TAGA MÄÄGIMAS. MÄÄGIJATE SOO JA ARVU JÄRGI ENNUSTATI JÄRGMISEKS AASTAKS OINA- VÕI UTETALLESID. MÄÄGIJATELE PAKUTI TANGUPUTRU JA MUUD SÖÖGIPOOLIST.

VANASTI ÖELDI, MART TOOB VILJAÕNNE, KADRI KARJAÕNNE.

LIVEWORKSHEETS